

Шалаєв Є.Г.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

Загальна характеристика джерел фінансування закладів охорони здоров'я
shalaiev.2013@gmail.com

Вступ. В умовах побудови правової та демократичної держави з соціально-орієнтованою ринковою економікою актуалізуються питання забезпечення реалізації конституційного права людини на охорону здоров'я. Провідну роль у підвищенні доступності та якості надання медичних послуг населенню, гарантованих державою, відіграють фінансові ресурси, які надходять у розпорядження галузі охорони здоров'я.

Нестача коштів та неефективне використання фінансового забезпечення сфери охорони здоров'я поруч із складною політичною ситуацією та економічною кризою здійснюють негативний вплив на загальний стан здоров'я українських громадян. Питання формування джерел фінансування закладів охорони здоров'я досліджували в своїх наукових працях: А. Григоренко, В. Войцехівський, Н. Авраменко, Ю. Вороненко, Л. Жаліло, Г. Дзяк, Я. Буздуган, О. Заглада, Г. Слабкий, В. Лобас, В. Москаленко, М. Шевченко, З. Надюк, І. Солоненко та Н. Солоненко, В. Лехан, О. Шаптала, та інші.

Метою роботи є надання загальної характеристики джерел фінансування закладів охорони здоров'я.

Результати. Охорона здоров'я в Україні, на відміну від усіх інших галузей, майже повністю залежна від бюджетного фінансування, як державного, так і місцевого. Розвиток та залучення інших джерел фінансування стримується недостатнім зацікавленням приватного сектора та, так мовити, негативним ставленням до підприємництва у сфері охорони здоров'я з боку державних органів управління охороною здоров'я. Отже, в сфері фінансування закладів охорони здоров'я першочерговою проблемою постає нестача державних коштів, що веде до скорочення обсягів безоплатної медичної допомоги.

Загалом джерела фінансування закладів охорони здоров'я поділяються на:

- бюджетне фінансування;
- добровільне медичне страхування;
- самофінансування;
- благодійництво;
- спонсорство;
- інвестування;
- кредитування [2].

Останні джерела фінансування — інвестування та кредитування — стосуються, як правило, закладів приватної медичної практики. Також юридичні та фізичні особи, що надають приватні медичні послуги, здійснюють свою діяльність на комерційній основі та незалежні від бюджетних коштів.

Наразі державним і комунальним закладам охорони здоров'я для залучення додаткових фінансових ресурсів надано право провадження некомерційної господарської діяльності [3]. Таким некомерційним самофінансуванням передбачається просте відтворення пов'язаних з наданням медичних послуг витрат.

Отже, головним джерелом фінансування закладів охорони здоров'я в Україні на сьогодні є кошти місцевих та державного бюджетів, а надходження з інших джерел фінансування — додаткові фінансові ресурси.

Зауважимо, що у формуванні державного та місцевого бюджетів безпосередню участь приймаються суб'єкти господарювання та громадяни країни шляхом перерахування податків та зборів. Окрім цього ними здійснюється сплата обов'язкових страхових внесків до державних цільових фондів, створених по принципу соціального страхування (фонд обов'язкового медичного страхування), за рахунок яких після настання страхового випадку вони можуть отримати допомогу. Обсяги бюджетного асигнування в охорону здоров'я, як правило, залежить від діючої моделі організації фінансування та соціально-економічного розвитку країни [1].

Бюджетне фінансування закладів охорони здоров'я побудоване насамперед на кошторисному фінансуванні. А проведення децентралізації в

Україні призвело до зростання бюджетного навантаження на територіальні органи — бюджети органів місцевого самоврядування. Проте надходження до бюджетів деяких місцевих громад не співвідносяться з потребами закладів охорони здоров'я. Недостатній розмір фінансових ресурсів в рамках однієї громади вимагає надалі застосування інструментів міжмуніципального співробітництва на підставі всесторонньої ретельної оцінки діяльності їх закладів охорони здоров'я.

Висновки. Формально, держава повинна забезпечити універсальний доступ до необхідної медичної допомоги, яка повинна надаватися безоплатно в державних та комунальних закладах охорони здоров'я, але, фактично протягом десятиліть громадяни були незахищені від катастрофічного фінансового зубожіння через витрати на охорону здоров'я у випадку хвороби. Охорона здоров'я з переважним бюджетним фінансуванням можлива лише в країнах з достатністю державних коштів, що наразі не можна сказати про Україну.

Перелік використаних джерел інформації

1. Диверсифікація джерел фінансування охорони здоров'я. Сайт Національного інституту стратегічних досліджень. Режим доступу: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/socialna-politika/diversifikaciya-dzherel-finansuvannya-okhoroni-zdorovya>
2. Прилипко Є. Яким має бути фінансування та управління закладами охорони здоров'я в умовах децентралізації. Режим доступу: <https://life.pravda.com.ua/columns/2021/07/20/245440/>
3. Україна: огляд реформи фінансування системи охорони здоров'я 2016–2019. Спільний звіт ВООЗ та Світового банку. Режим доступу: https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0018/425340/WHO-WB-Joint-Report_UKR_Full-report_Web.pdf